

Június 1-7. között Szegeden

Nemzetközi pszichológiai tanácskozás

A „Kulturközi kommunikáció kreatív megközelítései” címmel munkaértekezletet rendez a Kulturközi Kommunikáció Központja elnevezésű nemzetközi szervezet és a Magyar Pszichológiai Társaság (MPT) július 1-7. között Szegeden, az Ifjúsági Házban — erről tájékoztatták hétfőn az újságírókat az értekezlet szervezői Budapesten, az MPT-nél.

Mint azt Klein Sándor, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára, a szervező bizottság elnöke elmondotta: a tanácskozásra — amelyet eddig minden esztendőben más és más tőkés országokban rendeztek meg, s most első ízben tartanak szocialista országban — az előzetes jelzések szerint 21 ország küldi el képviselőit. A tanácskozásra mintegy száz résztvevőt várnak a tőkés országokból, ötvenet a szocialista országokból és százan vesznek részt Magyarországról. A munkaértekezletnek nincsenek előre meghatározott programjai, előadói: a résztvevők maguk fogják eldönteni, milyen tevékenységi formákat szerveznek, mit vitatnak meg.

A szervező bizottság elnöke elmondotta: a most ugyancsak hazánkba érkező Carl Rogers, a nemzetközi hírű amerikai pszichológus a negyvenes években kezdte kidolgozni az akkor „nem irányított pszichoterápiának” elnevezett módszerét.

Ez a hagyományos pszichoterápiás eljárásokkal szemben a betegbe vetette bizalmát: hitt abban, hogy bizonyos feltételek megléte esetén maga a páciens képes arra, hogy „meggyógyítsa, önmagát.”

A személyközpontú megközelítés ma az egyik legnépszerűbb pszichológiai irányzat a világon. A munkaértekezlet — amelynek célja az emberek közötti kapcsolatteremtés elősegítése, megkönyvitésének kutatása — éppen ennek a módszernek az elsajátítására ad lehetőséget a résztvevőknek.

Műszergazdálkodás, gyógyszerellátás, munkakörülmények

Ülést tartott tegnap, kedden Szegeden az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete Csongrád megyei bizottsága dr. Tóth Károly egyetemi tanár elnökletével. A résztvevők megvitatták dr. Rózsa József megyei főorvosnak az egészségügyi műszergazdálkodásáról, a gyógyszerellátásról, a gyógyszer-

Audiovizuális eszközökről

Az oktatófilmek, videoprogramok és más audiovizuális oktatási anyagok nemzetközi cseréjéről UNESCO-tanácskozás kezdődött kedden Budapesten, az Országos Oktatástechnikai Központ szervezésében. Az Országos Pedagógiai Intézetben sorra kerülő kétnapos tanácskozáson bolgár, lengyel, magyar, osztrák és NSZK-beli szakmai intézetek vezetői egyeztetik ezeket az oktatási anyagoknak a cseréjét országok között. Megvitatják oktatófilmek és videoprogramok közös gyártásának lehetőségeit.

Zöldségügyek

Ritka forint, sűrű fillér

Császár István neve fogalom a zöldségkereskedelemben. Márkanév, amelyhez a domaszéki Szőlőfűrt Szakszövetkezet neve is hozzákapcsolódott az elmúlt 12 esztendő során. Kezdeményezésük, munkájuk, azért érdemes a közfigyelemre, mert olvasmit csinálnak, amit nagyon kevesen a hazai zöldségkereskedelemben: kereskedő létükre a termelők és a fogyasztók érdekeit is szem előtt tartják. Császár Istvánnal és dr. Kálló Antal kereskedelmi főigazgatóval a mai zöldségügyekről beszélgettünk.

Kiszolgáltatottság

— A domaszéki szakszövetkezetben 1972-ben kezdődött meg a háztáji felvásárlás. Erre épült a kertészkezelés, a fóliázás, ez jelentette a többé-kevésbé biztos felvevő piacot. *Öt-hat évig csak a Zöldértre épült a felvásárlás; kiszolgáltuk az igényeiket, és kiszolgáltattak voltunk neki.* Nem szílháttunk bele az árba, dőmping esetén nem vásárolták föl az árut, úgy alakították az ütemezését, hogy az árunk egy része megromlott a termelőnél. Volt idő, amikor megyei tanácsi rendeletre minden fogyasztható zöldséget át kellett venni. Akkor meg az árakat nyomták olyan alacsonyra, hogy a termelő inkább föletette a tehénrel, mert nem érte meg neki az átvevőhelyig elhozni. Az első osztályú szerződés karalábé darabja 20 fillért volt, a nem szerződötté 15 fillér.

A megyei Zöldérték egymástól vették az árut, számtalan lépcső épült a termelő és a fogyasztó közé, s mindegyik rátette a maga árrését az áruira. Az itteni telep is korszerűtlen volt, mindent kézzel rakodtunk, nem volt betonút, kicsi a fésszer. Ez a kiszolgáltatottság mégis arra kényszerített bennünket, hogy lépjunk — amit tudunk.

Esti felvásárlás

— A Zöldért sofőrjeinél, akik jöttek az áruért, ott volt a diszpozíció, hová, mennyiért viszik a zöldséget. Megpróbáltunk közvetlen kapcsolatot teremteni ezekkel a cégekkel. *Kezdetben magunk utaztunk minden egyes szállítmánnyal, nem ismertük a partnereket, valahogyan oldani kellett a bizalmatlanságot.* Akkoriban naponta két felvásárlás volt Domaszéken; a reggel megvett portéka ment a Zöldértnek, amit este átvettünk, az reggelre ott volt a megrendelőnél. *Mindig ragaszkodtunk ahhoz, hogy pontosak legyünk, és olyan minőségű árut vigyünk, amilyenben megállapodtunk.* Ha hiány volt, kocsiha ültünk, fölhatottuk az árut. A szakszövetkezet anyagi áldozatokat hozott ezért a teleprét: tárgycsákákat szerzett be, megépült a nagy szin, telexgépet kaptunk.

Ezen az esti felvásárláson is mindig korrektek voltunk: megköveteltük a kiváló minőséget, de a Zöldért-limitnél mindig magasabb árat adtunk. *Szűkebb árréssel dolgoztunk, a haszon egy részét visszaáramoltattuk a termelésbe.* Ma is csak 5-10 százalékos az árrésünk. Ez fedezi a szállítási költségeit, és az esetleges minőségi problémákat.

— A Zöldért és a kiskereskedők 40-50, néha száz százaléknál is magasabb árrést alkalmaznak. Önök hogyan jönnek ki ilyen kevésből?

— *Nincsenek indokolatlan költségeink. Nincs számottevő veszteség az árun, mert*

rendkívül rövid idő alatt kerül a termelőtől a fogyasztóig. Az állam a zöldségtermelés után dotálja a szakszövetkezetet, tehát nem jótékonyaságból tartjuk ilyen alacsonyan az árrést.

A kereskedők hasznáról

— Termelő voltam és vagyok — vallja Császár István —, és mindig nagyon idegesített, hogy olyanok kezében maradjon meg a nagy pénz, akik nem dolgoznak meg érte. *Mindig azon vagyunk, hogy a termelő a reális piaci árat kapja meg a portékájáért.* A zöldségüzletben egyedül a termelő vállalja a kockázatot. A termelő a kiindulópontja a folyamatnak: ha ő nem termel, akkor nincs semmi, megáll az egész verki.

— Gyakran mondják: Nyugaton a kereskedelemnek legalább százszázalékos az árrése, s ez ott természetes. Miért nem tartja természetesen nálunk is?

— Mert ott kockázatot a kereskedő, nálunk pedig nem. Ott, ha fonnyad, romlik az áru, rohamosan zuhan az ára, ezt fedezni kell, a nagy árrés. Nálunk, ha elfonnyad, nem vesznek újat, míg el nem fogy, ahelyett, hogy leszállítanak az árat. *Forrongás van a zöldséggyümölcs kereskedelemben, nincs a piacon olyan erő, amelyik az árakat alakítani tudná.*

Ma a kereskedők többsége a ritka forint, és nem a sűrű fillér híve. Pesten vannak boltvezetők, akik jattot kapnak a kupecektől, hogy ne vásároljanak mástól árut. Így semmi érdekük nem fűződik hozzá, hogy lefelé vigyék az árakat, a fogyasztó pedig fizet, ha bír, ha nem, akkor nem eszik zöldséget. A termelőnél közben érik az áru, halmozódik, és kénytelen bagóért odaadni például Szegeden, a Kis-Bosnyákon. Egyszerűen: *nem tartom igazságos dolognak, hogy a kereskedő 20-30 forintot keressen egy kiló paradicsomon — többet, mint a termelő, aki befektet, hónapokig dolgozik vele.*

Dr. Kálló Antal meséli, még kezdő korában megbeszelte telefonon az egyik Bosnyák téri kereskedővel, hogy átveszi az összes Domaszéken fölvásárolt sárgarépát. *Megbeszéltek az árat, két nap múlva ott volt a Bosnyákon húszezer csomó répa.* Közölte a kereskedő, hogy nem kell, végül a felét átvette, rögtön át is rakták egy másik cég teherautójára, de már dupla áron, a másik felét pedig csak bízománya vette meg, egy forintért fizette ki csomóját. *Negyvenezer forint volt a tanulópénze a főigazgató-vezetőnek.*

„Kimajmolják a termelőt”

— Szoktunk vásárolni a Marx téren, a nagybani piacon, amit Kis-Bosnyáknak becéznek. 48 forint volt Pesten a paradicsom, látták a kiskereskedők, hogy itt nagy a fölhozatal, összebeszéltek, hogy egyik sem ad többet érte 28-nál. Ez gyakori jelenség: *mikor több az áru, szabályosan kimajmolják a termelőt.* S nem hiszem, hogy mind engedélyes kiskereskedők, hiszen, akinek saját vagy szerződéses üzlete van, az csak annyit vesz, amennyit maga el tud adni, nem 20-30 rekesszel. Szóltam a termelőknek, hogy ha nem kel el

jobban, este 35-ért kihozhatják Domaszékre. Ezzel kivettünk a kezükből 60-80 rekesszel, nem tudták le-törni az árakat.

Részben mi határozzuk meg a Kis-Bosnyák árait, mert mi vagyunk ott a legnagyobb felvásárlók. A szakszövetkezetünk nagykereskedelmi jogot kért és kapott. Szeretnénk megakadályozni, hogy a környéken megtermelt rengeteg és gyönyörű áru nevétséges áronok s feltétlően, üzérkedők kezébe kerüljön. Ezt az állapotot adminisztratív eszközökkel megszüntetni képtelenség. *A szerencselovagokat csak úgy lehet kiszorítani a piacról, ha megteremtjük a tisztességes konkurrencia feltételeit.* Ehhez össze kell fogni mindazoknak, akiknek érdekükben áll, hogy megszűnjön a mostani zűrzavar, amelyben a termelő aránytalanul keveset kap a munkájáért, a fogyasztó drágán vásárol, s vannak ma már olyan rétegek, amelyek egyszerűen képtelenek megfizetni a fölspanolt árakat.

Ki miben segíthetne?

Helyzetelemzés eddig is volt, olyan azonban nemigen akadt, aki cselekedni is hajlandó lenne. A kereskedelem a szocialista gazdaságban jól bevált, kevés munkával nagy jövedelmet biztosító hiányszerű játék, s nem érdeke, hogy olcsóbb árut tömegben forgalmazzon. A domaszékieknek most van két konkrét javaslatuk, olyan, amely nekik is érdekük, ugyanakkor hozzájárul, hogy a termelő és a fogyasztó érdeke is érvényesüljön. Ezekhez az erejük, szakértelmük is megvan: a környező községekben, Rózkéry, Mórahalomról, Bördányból is mind többen hordják hozzájuk az árut. *Ugyanezekből a községekből viszik a Kis-Bosnyákra is a zöldséget, gyümölcsöt. A szeptember letörök az árakat, a Szeged környéki kistermelők munkáján gazdagszanak.* Császár István nagy álma, hogy a domaszéki gazdaság a termelők érdekében *folyamatos árszabályozó szerepet töltsön be.* Ehhez *állandó felvásárlóhelyet kellene létesíteniük a piacon, ahol mérleg, rakodóterület állna rendelkezésükre. A városi tanács illetékes osztálya — ha törődik a Szeged környéki termelők érdekeivel — találhatna megoldást, hogy ezt megkapják a domaszékiek.*

A másik javaslat kifejezetten a városi lakosság érdekeit szolgálja. Nagy gyárak, sok száz embert foglalkoztató üzemek vannak Szegeden. Mióta növekednek az árak, egyre többen vásárolnak be télre, vagy befőzni. *Domaszékről közvetlenül az üzemi árudákba szállítanának zöldséget, gyümölcsöt, garantáltan friss és jó minőségű portékát.* Befőzni barackot, paradicsomot, bármi mást, ha legalább egy kisteherautóra való árut igényelnének. Az árua rátehetné a maga 20 százalékos árrését, a szakszövetkezet kijön 5 százalékból, a dolgozóknak rendkívül előnyös lehetne. *Úgy gondoljuk, a szervezésben segíthetnének a vállalati szakszervezeti bizottságok, vagy, ha fantáziát látnak a kezdeményezésben, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának képviselői is.* E súlyos feszültségeket rejtő ügyben ugyanis *lépni kellene — minél előbb.*

T. L.

Új titkár a megyei TIT-nél

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat megyei elnöksége tegnap, kedden délután ülést tartott Szegeden. A felszabadulásnak 40. évfordulója megünneplésének közművelődési feladatairól dr. Koncz János, a megyei pártbizottság titkára szözl, hangszólva, a megyei eseményeknek az ország történelmi sorsfordulóihhoz való illesztését, a rendezvények tervezésének átgondolását.

A megyei szervezet elnökségének ülésén a TIT országos vezetősége nevében dr. Vasváry Artúr főtítkárhelyettes TIT aranykoszorús emléklakettet adott át eredményes munkájáért a József Attila Tudományegyetem idegnyelvi lektorátusa, va-

lamint a csanádpalotai nagyközségi TIT-szervezet képviselőjének. Húszan személyre szóló elismerésben részesültek, a TIT elismerő oklevelét vehették át. A főtítkárhelyettes ezt követően bejelentette: a TIT megyei titkára, Molnár Zoltán, 40 éves közszolgálat után nyugállományba vonul. Megköszönte hosszú időn át végzett eredményes munkáját, 1967 óta megyei titkárként kifejtett sikeres tevékenységét, majd felolvasta a társulat országos elnökének köszöntő levelét. A megyei párt- és tanácsi szervek elismerését dr. Koncz János tolmácsolta. A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, munkássága elismerésül a

Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetés, adományozta Molnár Zoltánnak. A kitüntetést a TIT főtítkárhelyettese nyújtotta át a nyugállományba vonuló megyei titkárnak, aki a megyei és az országos elnökség munkájában a továbbiakban is részt vesz.

A TIT megyei szervezetének titkári posztjára Vántus Istvánné, a megyei pártbizottság politikai munkatársát javasolta Szabó G. László, a TIT megyei alelnöke, a megyei tanács elnökhelyettese. A társulat megyei elnöksége a javaslatot egyhangúan elfogadta, a jelöltet kooptálta az elnökség és az ügyvezető elnökség tagjává, és július 1-től megválasztotta a megyei szervezet titkárának.

Ami mozdítható...

Június 7-én délelőtt az újszegedi Alsó Kikötő sor 5-ös számú tizemeletes házban csak néhány lakásban nézték a délelőtti filmet a tévében. Tizenegy óra után néhány perccel kifényesedett a képernyő, a beszédhangot recsegés váltotta fel. A lakók először a szentesi adó meghibásodásának vélték a jelenséget. Aztán a készülékükben keresték a hibát. Többben a SZELKÁT hívták. Végül kiderült, hogy valaki ebben az időpontban vágta le a kombinált fogóval a központi antennáról a TAV 2001/5-ös erősítőt. Hogy ezt a műszert mire lehet felhasználni a központi antennákon kívül? Csak találgatni lehet. Eddig csak a szegedi háztetőkről körülbelül húszat loptak el. Értéke hat-ezer-kilencszáz forint, no és a szerelési költség. Ennyi az IKV kára ebben az esetben.

Június 13-án az Északi városrész 125-ös Épületének második emeletén és Rókusson a 104-es épület hatodik emeletén észlelték a szerelők, hogy a vésvilágítókból az akkumulátort szerelte ki saját célra valaki. *Ki tudja, a feltört ajtót kell helyreál-*

a városban hány kaputelefonból hiányoznak a mozdítható alkatrészek.

Mondják, az eltűnt kukák számából érzékelhető, ha néhány frissen portalanított utcát bekapcsolnak a szemétszállításba. Ennek az is az oka, hogy kereskedelmi egységekben, mostanában csak ritkán lehetett szemetes edényeket vásárolni. Veszett már el az idén lépcsőházból hatkiloos poroltókészülék, nem is egy. Többek véleménye szerint le hobbihoz, szórakozáshoz úgy a legolcsóbb az áram, ha a közös világítás kapcsolójából építenek ki egy csatlakozót. Erre a felfedezésre nemcsak magánszemélyek jutottak. Nemrégiben a Belvárosban működő testező munkaközösségnek utólag közel húsz-háromezer forintos áramszámlát kellett kifizetni az IKV-nak hasonló ok miatt.

Szintén az Ingatlankezelő Vállalatól származó információ, hogy az utóbbi időben növekszik az önkényes lakásfoglalások száma. Egy-egy ilyen eset után nemcsak a feltört ajtót kell helyreál-

lítani, hanem általában a megromlott berendezéseket is.

Ezeket és a hasonló eseteket könnyű lenne csupán az egyre nehezező gazdasági körülményekkel magyarázni. De az elvitt, elemelt, leclibált tárgyaknak nem mind-egyike hasznosul a magánlakások ajtáján belül. Sajnos sok embernek a rongálás egyszerűen szórakozás. Mert mi haszna lehet valakinek abból, ha a lift szekrényéből kiszereleli a csavarokat, és a felszabadult fémpántot megsodorja? Az emeletjelző lámpák fedőlemezeit kikapartintja vagy kiegészíti, a kicsi égőket kicsavarja vagy kitörli. A bejárati ajtó kilincsét az új felszerelése után órákon belül kilencven fokkal elfordítja.

A minap fülöncsíptem egy tíz-tizenkét éves srácot, amint a lépcsőházi levélsekrelyékről a névfelírókat vakargatta le. Megkérdeztem: *miért csinálta?* A válasza: „Csak”.

Mit tehet ilyenkor az ember? Csak csóválja a fejét:...

B. I.